

ΑΛΛΟΚΟΤΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟΥ ΑΔΕΞ. ΔΟΥΜΑ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ ΝΤΕ ΒΑΛΕΤΤΑ

(Ο πιο βάσκανος άνθρωπος του κόσμου)

Β'.

Συνεχίζουμε σήμερα την αλλόκοτη ιστορία του βασκάνου πριγκιπού ντε Βαλέττα.

Όπως γράψαμε, ο πριγκιπ μετὰ τὸ θάνατο τοῦ ἀδελφοῦ του ἔπεσε σὲ μεγάλη θλίψη καὶ ἀπεράσιος νὰ ταξιδεύῃ.

Στὸ λιμάνι τῆς Νεαπόλεως βρισκόταν ἐκείνις τῆς μέρες μιά γαλλικὴ φρεγάτα, ἡ ὁποία ἐπρόκειτο νὰ ἀπολείθῃ γιὰ τὴ Λυών. Ὁ πλοίαρχος τῆς ἦταν ἀπὸ τοὺς θαλασσάλωνους ἐκείνους ποὺ δὲν φοβόνταν οὔτε τὸ θεό, οὔτε τὸ διάβολο καὶ, ὅταν ὁ πριγκιπ τοῦ ἐπρόβλεπε νὰ τὸν πᾶρῃ ἐπιβάτη του, τὸν δέχτηκε εὐχαρίστως στὸ καράβι του, χωρὶς νὰ δώσει σημασία στὶς διαδόσεις ποὺ κυκλοφοροῦσαν εἰς βάρος του.

Ὁ καιρὸς ἦταν θαυμάσιος καὶ ἐπὶ δύο μέρες τὸ ταξεῖδι ἦταν πολὺ εὐχάριστο καὶ χωρὶς κανένα ἀνεπιτυχία. Ὁ Ἀγγλικὸς στόλος — γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνῃ ἡ Γαλλία εἶχε πόλεμο μετὰ τὴν Ἀγγλία — δὲ φαινόταν πονθενά καὶ ὁ πλοίαρχος ἔλεγε ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ ἔκανε ἕνα τόσο ἡσυχο ταξεῖδι. Τὴν τρίτῃ ὁμοίως μέρα ὁ σκοπὸς τοῦ πλοίου ἐφώναξε πάνω ἀπὸ τὴ σκοπιὰ του :

— Ἐνα πανὶ πίσω μας !..

Ὁ πλοίαρχος ἀνέβηκε ἀμέσως στὴ γέφυρα μετὰ τὸ τηλεσκοπίο του στὰ χεῖρα. Μὲ τὴν πρώτη ματιὰ ποὺ ἔφραξε, εἶδε μιά φρεγάτα μὲ δέκα κανόνα πολὺ πρὸ ἰσχυρότερη ἀπ' τὴ δική του. Ἦταν ἕνα Ἀγγλικὸ πλοῖο ποὺ ἔρχετο γιὰ νὰ προκινή τὴ Γαλλικὴ φρεγάτα. Ἐνῶ ὁμοίως ὁ πλοίαρχος ἐξέταξε ἡμέρας ἀκόμη μετὰ τὸ τηλεσκοπίο του τὸν ἀντίπαλο, ὁ σκοπὸς ἔφαρνε ἐφώναξε πάλι :

— Ἄλλο πανὶ δεξιά μας !

Ὁ πλοίαρχος ἐστρεψε τὸ τηλεσκοπίο του πρὸς τὰ δεξιά. Ἐνα δεύτερο ἐχθρικό πλοῖο πρῶτης γραμμῆς εἶχε παρουσιασθῆ !

— Ω ! ὦ ! φώναξε, καλὰ ξεμετροδέματα !..

Καὶ διάταξε ἀμέσως ν' ἀνοίξουν ὅλα τὰ πανιά τῆς φρεγάτας, γιὰ τὸ ἀντίπαλο ἦταν πρὸ ἰσχυρότερος. Ἐντύπως ὅτι ὁ ἀέρας τὴν ἐβροθόσε πολὺ.

Ὁ πριγκιπ ἀνέβηκε κ' αὐτὸς στὴ γέφυρα. Ἦταν γενναῖος καὶ δὲν ἔδειχνε νὰ φοβάται καθόλου.

— Πλοίαρχε, εἶπε, τρέχουμε φαίνεται καλύτερα ἀπ' αὐτοὺς, αἱ !

— Ναι, ἀπήγγησε ἐκεῖνος. Καὶ ἂν ὁ ἀέρας πάλι ὀλοένα ἔτσι, ὠμοσμένως θὰ τοὺς ξεφύγομε.

— Καὶ θὰ πᾶρῃ, εἶπε ὁ πριγκιπ γνωρίζοντας πρὸς τὸ μέρος ἀπ' ὅπου φουσοῦσε.

Ἀμέσως ὁμοίως ὁ πλοίαρχος ἐμυθώρησε. Ὁ ἀέρας εἶχε ἀλλάξῃ μέσα σὲ μιά στιγμὴ διεύθυνση. Ἐβροθόσε τώρα πέρα πολὺ ἕνα Ἀγγλικὸ πλοῖο ποὺ ἄρχισε νὰ κινή μιά κίνηση γιὰ νὰ κόψῃ τὸ δρόμο τῆς φρεγάτας. Τὸ δεύτερο ἐβροθόσε κ' αὐτὸ ἀρκετὰ καὶ ἐκέρχισε δρόμο. Καὶ ὁ πλοίαρχος ἔπληξε τὴν ἀπόφασή του : Θὰ τραβοῦσε κατεπάνω στὸ πιὸ ἀδύνατο ἀπὸ τὰ ἐχθρικά πλοῖα, θὰ χτυποῦσανε μαζί του καὶ θὰ τάνοιγε κατόπι δρόμο, νὰ μὴν τὸν προκινή τὸ δεύτερο. Καὶ ἐπρόσταξε ἀμέσως τῆς ἀνάλογης κινήσεως.

Σὲ λίγο ἡ Γαλλικὴ φρεγάτα ἐπέρασε μετὰ ὀμὴ ἐμπρός ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴ καὶ τὴν ἐγαίρωσε μὲ μιά γερὰ μπαταριά τῶν κανονιῶν τῆς, ἡ ὁποία τῆς ἔσπασε ἕνα κατόπι καὶ ἐστρέψε καμμιὰ δεκαεφτά ναύτες, νεκροὺς καὶ πληγωμένους πάνω στὴ γέφυρα !..

Καὶ ἡ ναυμαχία ἄρχισε, ἄγρια καὶ αἰματηρή. Μὰ ἡ ὑπεροχὴ ἔκλινε εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μετὰ τὸ μέρος τοῦ Γαλλικοῦ καραβιοῦ, καὶ ἔτσι σὲ λίγο, γιὰ μιά στιγμὴ, ἡ Ἀγγλικὴ φρεγάτα ἀνατινάχτηκε στὸν ἀέρα σάν πωροτέγγημα. Τὰ συντρίμια τῆς ἀνέβηκαν ὡς τὸν οὐρανὸ, οἱ ἀνδρες τῆς ἔγιναν κομμάτια καὶ μιά φριχτὴ καὶ τραγιχὴ σιωπὴ διαδέχτηκε τὸν προηγουμένον ὄλαγο. Ἡ Γαλλικὴ φρεγάτα βρισκόταν τόσο κοντὰ ὅστε εἶχε χαθῆ ὀλόκληρη μέσα στὸν ὀλομανορο κατὸ κατὰ στρομὰ τῆς εἶχε γεμίσει ἀπὸ συντρίμιατα ἐχθρικά... Ὅταν ὁμοίως οἱ Γάλλοι μπόρεσαν ν' ἀνοίξουν τὰ μάτια τους, εἶδαν τὸ δεύτερο Ἀγγλικὸ πλοῖο νὰ τραβᾷ κατ' ἐπάνω τους ἀπειλητικῶς. Μιά μπαταριά, στὴν ἀρχή, μιά δεύτερη ὑστερὴ πλησιέστερη, ὅταν ἕνα ξαφνικὸ ἀεράκι ξαναδόσε φτερά στὴ Γαλλικὴ φρεγάτα καὶ ἡ ἀπόστασις ἐνεμάλοσε μεταξὺ τῆς καὶ τοῦ ἐχθροῦ.

— Πᾶμε καλά, πλοίαρχε ! ἐφώναξε ὁ πριγκιπ μετὰ χαρὰ.

— Καλὰ, πολὺ καλὰ ! ἀπήγγησε ἐκεῖνος. Ἐκτός ἂν δὲν μᾶς κόψῃ πάλι τὰ πόδια καμμιὰ ἀναποδιά, ἐπρόσθεσε ὁ πριγκιπ.

Μὰ δὲν ἐπρόφρασε νὰ τελειώσῃ τὴν ὀμλία του καὶ μιά τρίτῃ μπαταριά τοῦ ἐχθροῦ ἔφραξε τὸ κατόπι στὸ ὅποιο στραγγίζονταν μετὰ τὴν ῥαχὴ ὁ πριγκιπ. Τὸ κατόπι ἔπεσε σάν ξεριζωμένον δένδρο ἀλλὰ τὸ πριγκιπὸς δὲν ἐγκρατοσυνίσθηκε οὔτε τὸ δάχτυλο !..

Ἡ Γαλλικὴ φρεγάτα, κολοβωμένη τώρα, ἔκανε ὀλοένα σὲ δρόμο. Τὸ ἐχθρικό πλοῖο προφροσε διαρκῶς περισσότερο καὶ τὸ κανόνι βροντοῦσε κ' ἀπὸ τῆς δύο μερῆς. Ἄλλ' ἔνῳ τὸ Ἀγγλικὸ προξενόουσε ὀλοένα καταστροφές στὸν ἀντίπαλο του, ἡ Γαλλικὴ φρεγάτα δὲν κατέφρανε τίποτε καὶ οἱ μπαταριῆς τῆς ἔμοιαζαν μετὰ ἀγκομαχιά.

Ὁ πλοίαρχος ἔφραξε μιά ματιὰ γύρω του καὶ εἶδε τοὺς ἀνδρας τοῦ ἀποδεκατιομένους νὰ πεθαίνουν χωρὶς κανένα παρόπνοιο νὰ βγαίη ἀπὸ τὸ στόμα τους, μολὸ ποὺ ἐπέβαιναν ἀνεκδίχτοι. Ἐνοῦσε τὸ πλοῖο του νὰ βραϊνῆ καὶ νὰ ἀγκομαχᾷ καὶ διάταξε νὰ σηκώσουν τὴν ἀσπρη σημαία καὶ νὰ παύσουν τὸ πῦρ. Ἦταν τὸ μόνο ποὺ τοῦ ἀπέμεινε νὰ κάμῃ ὕστερ' ἀπὸ τὴν καταστροφὴ.

Τὰ δύο πλοῖα ἐπλησίασαν τὸ ἕνα τὸ ἄλλο, ὁ Ἀγγλικὸς πλοίαρχος ἐφώναξε στὸ Γάλλο συνάδελφό του μερικὰ λόγια παρηγορίας καὶ ἐκείνος χαμογελώνοντας πικρὰ τὸ ἀποκρίθηκε νὰ στελεῖ τῆς βάρκες του νὰ παυλάβῃ τὸ πλῆρωμα.

Ἡ μπαταριά τῶν αἰχμαλώτων ἦταν ἀμέσως. Μεταξὺ τους ἦταν καὶ ὁ πριγκιπ ντε Βαλέττα. Ὁ πλοίαρχος ἔμεινε τελειώσιος. Ἐβροῆκε γιὰ μιά στιγμὴ εὐκαίρια νὰ ἀποσπῆρῃ στὴν καμπίνα του καὶ μετὰ δὲν ἔλατ' ἀποσπῆρῃ ἔξω ἡ ἐκταροσζοτήρη τοῦ περιστροφῶν του !

Μολὸς ὁ πριγκιπ πᾶτησε τὸ πόδι του ἐπάνω στὸ Ἀγγλικὸ πλοῖο, ἐξέσπασε μιά ἄγρια τρακίμια, ἡ ὁποία δὲν τοῦ ἄφηρε πανὶ γερὸ καὶ μετὰ τρεῖς ὀλόκληρες μέρες τὸ ἐπυροῦσε κακὴν κακῶς σ' ἕνα οὐδέτερο λιμάνι. Ὁ πριγκιπ ἀποβιβάσθηκε χωρὶς νὰ τοῦ τρεῖξῃ οὔτε στάλα ἀπὸ αἷμα, χωρὶς νὰ κάμῃ οὔτε ἐμετὸ μετὰ τὴν τὴν θάλασσοταραχὴ !

***

Ἐπὶ πέντε ὀλόκληρα χρόνια κανεὶς δὲν ἤξερε τί εἶχε ἀπογίη ὁ πριγκιπ. Μονάχα ὁ τραπεζιτζῆς του τοῦ ἔστειλε χρομᾶτα ἀλλοτε στὴν Ἀγγλία καὶ ἄλλοτε στὴ Γερμανία. Τέλος μιά ὁρατὴ ἡμέρα τὸν εἶδαν νὰ ξεαναγυρῆ στὴν Νεάπολη, παντρεμῆνος μὲ μιά ὀρατὴ Ἀγγλίδα καὶ μετὰ δύο ζωοτῆματα παιδιὰ του, ἕνα ἀγόρι καὶ ἕνα κορίτσι.

Οἱ Ναπολιτάνοι διαφρονῆται ὅτι ὁ γυῖός του εἶχε κατὰ τὴν ἰταλικὴν δύναμη τοῦ πατέρα του. Ἄλλ' ἡ κόρη του ἦταν ἕνα ζωοτῆμένο πλάσμα ποὺ συνένεσε μαζί τὴν Ἀγγλικὴ καὶ τὴν Ἰταλικὴ ὀμορφιά. Σὲ ἡλικία δέκα πέντε χρόνων ἦταν τὸ θαύμα τῆς Νεαπόλεως.

Ἀνάμεσα σ' ὅλους τοὺς νεαροὺς ἀριστοκράτες ποὺ περιστοιχίζαν τὴν πριγκίπισσα Ἐλένη, ὅπως τὴν ἔλεγον, ἐκείνη δὲν ἐπρόσθεσε παρὰ ἕνα μονάχα : τὸν κόμητα Φερνάνδο. Ὁ ζωοτῆς τους ἦταν μεγάλος καὶ κερανοβόλος. Ἀγαθὴθηκαν τρελὰ. Φεύγοντας τὰ μάτια τοῦ κόμητου συναντινοῦσαν καὶ μιλῶσαν γιὰ τὴν ἀγάπῃ τους στὸ μεγάλο πάγκο τοῦ μεγάρου τους. Εἶχαν ὀρατὴ ἀιώνιον ἔρωτα... Ἄλλ' ὁ πριγκιπ ντε Βαλέττα δὲν ἤθελε μετὰ κανέναν τρόπο αὐτὸ τὸ γάμο, γιὰ ὀνειρευτόταν ἕναν πολὺ πλουσιώτερο συζῆγο γιὰ τὴν κόρη του. Ἀναγκάσθηκε ὁμοίως νὰ ὑποχωρήσῃ γιὰ τὴν ἀγάπῃ τοῦ παιδιοῦ του, τὸ ὅποιο ἔπεσε βαρεὰ ἀφοροστο ἀπὸ τὴν θλίψη του γιὰ τὴν ἀγνοση τοῦ πατέρα του καὶ οἱ γάμοι ἔγιναν μετὰ μεγαλύτερη μεγαλοπρέπεια. Ὁ πριγκιπ ἐπληρίσε τὴν κόρη του καὶ τὸ γαμπρὸ του καὶ τοὺς ἔδωσε μετὰ κατανύξῃ τὴν πατρική του εὐχὴ.

— Παιδιά μου, νὰ ζήσετε χρόνια πολλὰ καὶ νὰ εὐτυχίσετε, εἶπε. Ἀλλὰ τὴν ἄλλη μέρα ὁ γαμπρὸς τοῦ πριγκιπὸς ἔφευγε ἀφοροστο ἀπὸ μιά ἀφοροστία τὴν ὁποία κανεὶς γαμπρὸς μέσα στὴ Νεάπολη δὲν μπόρεσε νὰ ἐξακριβώσῃ. Καὶ μετὰ τρεῖς μέρες ἡ πριγκίπισσα Ἐλένη ἔμεινε χήρα, προτοῦ προφθάσῃ ἀκόμη νὰ δοκιμάσῃ τὴν εὐτυχία τοῦ γάμου.

Ἡ Νεάπολη ὀλόκληρη ἐβροῦξε μετὰ τὸν ἀτυχον αὐτὸ γάμο. Ὅλοι

Εἶχαν ὀρατὴ ἀιώνιον ἔρωτα !..

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΩΝ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

Πώς ζωγραφίζουν μερικοί ζωγράφοι. Ένα άστείο του Φοραίν. Ο Μπέρζον και το βραβείο Νόμπελ. Η αδιαφορία του φιλοσόφου. Ο Μπριάν μάρτυς φιλολογικής μονομαχίας. Ο Σπου ό Κατούλ Μαντιές αντί να επιτεθεί κατά του αντίπαλου του, άπαγγέλλει... στίχους. Τουνεύ και Μπερνάρ Σζου. Πώς θα συνεννοηθούν θαυμασία. Η Βασίλλη, παράδεισος ή κόλασις ; Τό Σζειντε του Μαρμοντέλ.

Ρωτούσαν μιιά μέρα τόν περίφημο, τόσο γιά τήν τέχνη του, όσο και γιά τό πνεύμα τού Γάλλου δημοσιογράφου Φοραίν :

— Είνε αλήθεια, ότι υπάρχουν ζωγράφοι, οι όποιοι, όταν ζωγραφίζουν, κλείνουν τό ένα τους μάτι γιά να βλέπουν καλύτερα τό μοντέλλο τους.

— Δέν ξέρω, απάντησε ό Φοραίν, μιιά ξέρω ότι υπάρχουν ζωγράφοι, οι όποιοι, όταν ζωγραφίζουν, κλείνουν και τά δύο τους μάτια !...

Ο Γάλλος φιλόσοφος Μπέρζον, ό όποιος έλαβε πρό μνημό το μεγάλο φιλολογικό βραβείο Νόμπελ, δέν έπεριμενε καθόλου να τού γίνη αυτή ή τιμή. Η είδησις τής βραβεύσεώς του, τού άνηγγέλη άρχά τήν νύχτα, χωρίς να τό περιμένει καθόλου. Τότε ό φιλόσοφος είπε έμπροσθέντα στη σύζυγό του :

— Είν' αλήθεια ότι και άλλες χρονές έγινε πολλή λόγος περί άπονομής τού βραβείου Νόμπελ σε μένα, και έπρεπε ίσως να τό περιμένο. Μιά, γιά να είμαι ειλικρινής, πρόπει να σου πώ ένα μυστικό : Είχα ξεχάσει ποιά μέρα γίνετα κάθε χρόνο ή άπονομή τού βραβείου αυτού !...

Ο Γάλλος έπαινετός τών Έξωτερικών κ. Άριστ. Μπριάν διηγείτο πρό ήμερών σ' ένα κύκλο φίλων, ότι, τήν έποχή που ήταν ακόμη νέος, είχε παρασταθεί ως μάρτυς σε μιιά έξαιρετικά περίεργη μονομαχία, ή ό-ποία έγινε μεταξύ τού ποιητού Κατούλ Μαντιές και τού περιφημού διευθυντού τού θεάτρου "Έργον Αντι-Ποέ.

Οι δύο αντίπαλοι, από καιρό είχαν άρξήσει τούς... διαξιφισμούς των, με μιιά άγρια πολεμική που έκανε ό ένας εναντίον τού άλλου, διά τών έφημερίδων. Στο τέλος, βλέποντας ότι έτσι δέν θα έτελειωναν ποτέ, άποφάσαν να τούς συνεξουσιν επί τού πεδίου τής τιμής. Διαλέξαν τούς μάρτυρας των, μεταξύ τών όποιων ήταν, όπως είπαμε, και ό κ. Μπριάν, οι' ωριαν τόν τόπο και τήν ήμέρα τής μονομαχίας των.

Τέλος ή ήμέρα εκείνη έφθάσε. Οι δύο αντίπαλοι έτοιμοτετήθησαν άπέναντι άλλήλων και οι μάρτυρες έδωσαν τό σύνθημα τής έναέξεως. Ο Κατούλ Μαντιές έπρόκειτο να επιτεθή πρώτος...Μά, τίποτε...Οι μάρτυρες ξεφαντωμένοι γνίζουν και τι βλέπουν !... Ο ποιητής, παίζοντας τό όπλο του στα χέρια του σά μπαμπού, φανόταν πως είχε ξεχάσει ότι έπρόκειτο να μονομαχήση...Και όχι μόνο αυτό, αλλά και μιλούσε, πράγμα που άπαγορεύετα στους μονομαχούντας !...Οι μάρτυρες έπρωςέσαν περισσότερο ν' άκούσουν τι λέει. Ο Κατούλ Μαντιές άπήγγελε στίχους !...

Είνε άνάγκη τάχα να προσθέσουμε ότι ό κ. Μπριάν έσπευσε να σταματήσει ή μονομαχία γιά να...γελήσει με τήν καρδιά του.

"Ενας Άγγλος δημοσιογράφος, εσώτησε τελευταία τό μεγάλο συμπαιρωτή του συγγραφέα Μπένουα Σζου :

— Έμαθα ό Τουνεύ, ό πρωταγωνιστής τού μύθου, θέλει να σας γνωρίση...Θά τού κάνετε αυτή τήν τιμή ;

— Ευχαριστός, απάντησε ό συγγραφέας τής "Ιωάννας ντ' Αρκ. Θά τόν δεχθώ ευχαρίστως στο σπίτι μου, υπό τόν όνο να μην ύπαρχουν γύρω

άπέδιδαν τό θάνατο τού κόμητος στη βίσκαλη δύναμη τού πρίγκηπα, που τόν έσκότωσε με τήν ευχή του, τούς είχε δώσει τήν ήμέρα τού γάμου. Η προκήρσισα Έλένη άρχισε να βλέπει με τρόμο τόν πατέρα της και εκείνος μονάχα έξακολουθούσε να μένη έντελώς άνυπόπτος, γιати κανένας έως τότε δέν τού είχε είπει 'ούτε λέξι γιά τις φοβερές διαδόσεις που κυκλοφορούσαν εις βάρος του.

δέκα δημοσιογράφοι κ' άλλοι τόσοι φωτογράφοι... Η συνάντησή μας θα είνε πολύ ένδιαφέρουσα...Εγώ θα τού μιλήσω γιά μπόξ...κείνος θα μου μιλήση γιά φιλολογία...Ετσι θα συνεννοηθούμε περίεργα... Έξ άλλου μαθαίνω ότι ό Τουνεύ έχει καλά φιλολογικά γούστα... Λέει μάλιστα ότι τό πρώτο μου έργο, τό « A-vel Byron's Profession» δέν αξίζει τίποτε...Αυτή τή γνώμη έχω κ' εγώ !...

Σχετικώς με τή Βασίλλη, τήν περίφημη φυλακή τής Γαλλίας, υπάρχουν δύο γνώμες ή μάλλον δύο θρόλοι : Ο ένας μās τήν παρουσιάζει πως ήταν μι' άληθινή κόλαση, ένας τόπος μαρτυρίου, ενώ ό άλλος μās τήν παριστά ως παράδεισο, ως μιιά φυλακή στην όποία οι κατάδικοι ζούσαν καλύτερα κ' από τό σπίτι τους. Έπι τού ζητήματος αυτού και ή πληροφορία τών συγγραφέων και τών ιστορικών είνε άντιφατικές. Ωστόσο, άν πιστέψουμε τόν περίφημο γάλλο συγγραφέα και ποιητή τού 17ου αιώνου Μαρμοντέλ, πρέπει να παραδεχθούμε τή δεύτερα άποψη.

Ο Μαρμοντέλ είχε φυλακιστεί κάποτε στη Βασίλλη γιά κάποια αίτιμα κατά τού δουκιού ντ' Αιγαγιόν, τήν όποία ως τόσο δέν είχε γράψη αυτός. Ο ύπηρέτης του τόν άκολούθησε στη φυλακή του. Τό πρώτο βράδυ, ό Μαρμοντέλ είδε να τού σερβίρουν άπάνω σε τραπέζι στυμμένο με κάισατρο τραπεζομαντήλο, ένα περίφημο δείπνο με φρονιά τής ώρας και με έλεκτικό κρασί. Ο συγγραφέας έφαγε και ήπιε με όρεξη.

Μά δέν είχε άποτελειώσει άκόμα τό φαγητό του, όταν είδε τήν πόρτα τού κελιού του ν' άνοιξη έξωφρα και να μπαίνουν μέσα ένας άρχισερβιτόρος συνοδευόμενος από μερικούς μαγείρους, οι όποιοι τού έφεραν μέσα σε άσημετα πιάτα και σερβίτσια τά φρασιότερα και όρεκτικότερα τών φαγητών.

— Μά... έφαγα, τούς είπε τότε ό Μαρμοντέλ, και έφαγα μάλιστα πολύ καλά...

— Συγγνώμη, κύριε, απάντησε ό άρχισερβιτόρος, μιιά φαίνεται ότι φάγατε τό φαγητό τού ύπηρετού σας... Τό δικό σας είνε αυτό που φέρουμε τώρα !...

Πρό ολίγου καιρού πέθανε ή περίφημος Άγγλίς Έλλην Τέρν, τήν όποία εθαύμαζε ιδιαίτερος ό Μπερνάρ Σζου. Ο θάνατός της έγινε άφορμή γιά να κυκλοφορήση ευχύτερα ένα χαριτωμένο ανέκδοτο τού πνευματώδους συγγραφέως : Μιά μέρα, ή μεγάλη ήθοποιός έκανε πρόβες σ' ένα έργο του μπροστά του. Ο Σζου τήν κυττούσε γοητευμένος. Σε μιιά στιγμή όμως, ό σκηνοθέτης τού θεάτρου, ό όποιος καθόταν δίπλα του, τόν ερώτησε :

— Κύριε Σζου, μήπως ή μις Τέρν δέν έχει άποστηθίσει καλά τό ρόλο της ; Τά λέει όπως τάχατε γράψει :

— "Όχι, όχι ! τού απάντησε ό Σζου, ή μις Τέρν δέν λέει τό κείμενο όπως τό έχω γράψει. Τό λέει καλύτερα, τό λέει έτσι όπως θά ήθελα να τό έχω γράψει !...

Ο Γκόρν στα "Απομνημονεύματά του τα όποία εξέδωσε τελευταία, γράφει γιά τήν άγάπη που έτερεσ ό Τολστόι προς μερικούς Γάλλους μυθιστοριογράφους και πρό πάντων γιά τό Στένταλ. Μιά μέρα μάλιστα είπε στο Γκόρν :

— Αιάβαζε τούς μεγάλους Γάλλους μυθιστοριογράφους. Πρό πάντων τόν Στένταλ. Αν δέν είχα διαβάσει τό έργο του "Η Μοναχή τής Πάρμας", δέν θα είχα γράψει ποτέ τόν "Πόλεμο και τήν Ειρήνη" μου...